

Zingeving

Het heeft geen zin. Dat was zinnig. Het gaat hier over de zin van het leven. Allemaal niet zo eenvoudig. Wikipedia geeft een definitie:

‘Zingeving’ is een begrip uit de metafysica, wijsgerige antropologie en de psychologie en betekent het zoeken naar de zin, de bedoeling of het doel van het leven of van grote gebeurtenissen in het leven, of het trachten dit doel zelf te scheppen. Het woord zelf geeft al aan dat dit een actief proces is.’

Mij lijkt dat we de woorden zin en zingeving wel verwant zijn maar toch en andere betekenis hebben. Of iets zin had is achteraf te beoordelen afhankelijk van het praktische resultaat. Deze vorm lijkt meer passief te zijn omdat we gebeurtenissen achteraf beoordelen. Een paar voorbeelden:

Het plan om een mobiele telefoon aan te schaffen kreeg achteraf plotseling zin toen wij midden in de nacht op een landweg stonden en de auto de geest gegeven had. Alles donker. In de verte een huis met een venster dat een beetje licht uit. Een verschrikte man zei, ‘Maar mijnheer het is half twee in de nacht’. Na een dringend verzoek aan hem om te mogen telefoneren voor hulp, waren wij om half acht in de ochtend weer thuis.

Hadden we maar..... ‘Als het kalf verdronken is, dempt men de put.’ Dus de volgende dag een mobiele telefoon gekocht.

Het was zeer zinnig geweest als we deze telefoon eerder hadden gekocht.

Mijn zoon van bijna negentien jaar ging in de herfst alleen de bergen in met zijn toerski’s. Er lag boven weinig sneeuw en dus veel stenen. Ik was het met zijn voornemen niet eens en mijn argumentaties dat het gevaarlijk is om alleen onder deze omstandigheden de bergen in te gaan hielpen niet. Inmiddels had zijn moeder, mijn vrouw, beloofd de jongeman met de auto naar het startpunt van zijn tocht te rijden. Ik was dus min of meer ‘overruled’. Op het vertrekpunt aangekomen verzocht mijn zoon hem nog verder naar boven te rijden. Ik heb dat geweigerd omdat ik geen verdere verantwoording wilde nemen voor deze onbesuisde activiteit. Na een hevige woordenstrijd stapte hij de auto uit en ging. Mijn vrouw en ik kregen daarop een forse ruzie. ‘Waarom heb je mij niet gesteund?’ Na de thuiskomst van mijn zoon ging de heftige woordenwisseling gewoon door. Ik wilde hem tegen houden maar ook weer niet. Hij is tenslotte meerderjarig. Mijn vaderlijke angst dat hem wat zou overkomen was niet te remmen. Na met mijn vrouw de strijdbijl te hebben begraven, hij was tenslotte heelhuids thuis gekomen, kreeg ik de volgende ochtend een brief van mijn zoon waarin hij schreef dat hij mijn bezorgdheid goed begrepen had en dat ook waardeerde maar dat hij zijn eigen ervaringen wilde op doen en dus zijn eigen weg zou gaan in het vervolg.

Ik heb hem bedankt voor zijn brief en hem gefeliciteerd met zijn veroverde zelfstandigheid en de moed die hij heeft opgebracht om onafhankelijk zijn vader te confronteren. Heel goed.

Mijn angst had plaatsgemaakt voor erkenning van zijn zelfstandigheid. Ik heb mijn enigszins verwarde zoon, hij had iets anders verwacht, gekust en hen gezegd dat deze ruzie een zeer zinvolle gebeurtenis is geweest. Ruzies worden in de meeste gevallen als negatief beoordeeld maar in dit geval betekende het voor hem een keerpunt in zijn leven. Zeer zinvol voor hem en voor ons. Zo zie je maar, het kan verkeren. Dit zijn voorbeelden van de boordeling en het geven van zin achteraf van een gebeurtenis. Het leert ons tenminste dat we voorzichtig moeten zijn een absoluut oordeel te vellen.

Zin geven is een actieve bezigheid. Alhoewel er geen enkel bewijs aan ten grondslag ligt, kunnen we toch betekenis geven aan de gebeurtenissen. We geven gewoon een verklaring voor iets omdat we een antwoord willen of we ontwikkelen een soort standaard antwoord op gebeurtenissen die een bepaalde soortgelijkheid hebben. Ik zal daar later nog een voorbeeld van geven. Wetenschappelijke onzin, humbug, bijgeloof, vreugdevol vermaak, religieuze volksverlakkerij. Toeval zult u misschien zeggen maar deze houding levert ons willoos uit aan...tja aan wie of wat? Weer geen antwoord. Toch is zingeving, misschien wel het belangrijkste in ons leven. Als we het woord 'zingeving' vanuit het negatieve benaderen, wordt het al snel duidelijk dat deze weg niet past. Gezichten vertrekken zich in afschuw als we zinnetje horen als: 'Het heeft geen zin, het mooie weer blijft toch niet en wat doet die rot vogel in mijn boom.' 'Kinderen zijn hinderen,' zei vader Kats. Ze zijn duur en maken alles kapot, ofschoon me dat niet zoveel uitmaakt'. De wereld is een walgelijk oord. Het beste zou zijn, de voeten van mijn familieleden in beton te gieten en ze overboord te gooien. Mijn leven heeft overigens geen zin. Alleen mensen die ernstig depressief zijn zeggen dat wel eens maar gewone stervelingen lukt dat slecht. Dus zingeving dient positief te zijn. Zelfs de dood krijgt grote zin als een Arabische jongeman een bom omgordt en zichzelf uit 'jihad' overwegingen in stukken rist en daarmee zoveel als mogelijk onschuldige mensen mee de dood in jaagt. Nu ja, negentig jonge maagden is natuurlijk niet niets en eeuwige potentie lijkt ook interessant. Wat jonge opblaasvrouwen krijgen is niet bekend. Ik weet dat de zin die ik geef, mij gelukkig maakt. Gelukkig kunnen zijn is een grote menselijke kwaliteit. Dus alle past weer. Ik verzin maar wat en ik wordt gelukkig. Klopt!

Zeer rustgevend is om aan iets zin te geven zonder dat we weten of het wel zin heeft. Als we rechts afgaan zullen we nooit weten hoe het links af geweest zou zijn. Beslissingen, een soort moedige stap in de duisternis. Veelal zijn we overtuigd dat het besluit dat we nemen, de juiste is. Nog een voorbeeld uit het leven gegrepen:

U zit in de auto met uw partner. De één stuurt en de ander let op de verkeersborden, al dan niet ondersteunt door een wegenkaart. Jawel, foute afslag!

'Waarom let niet op, stomme..... 'Je zit te slapen, dat kost mij een half uur want we kunnen op de snelweg niet even omkeren.' 'Weet je, je kan mijn rug op. Je rijdt altijd zo

hard dat ik geen tijd heb om te zien waar we zijn.’ ‘Ik stop ermee, je doet het maar zelf.’ ‘Ik laat me niet langer afbekken door jou.’

Het is tien uur in de morgen op weg naar onze vakantie bestemming. We verheugen ons zeer om samen op vakantie te gaan temeer daar de voorbereidingen deze keer vlekkeloos verliepen. In diep zwijgen en een kwartier verder zijn we weer op de goede weg. Boos, de zo goede stemming verwoest. Na uren lange uitwisseling van verwijten waarbij veel oude koeien uit de sloot worden gehaald om de ander maar te laten weten dat hij of zij goed fout zit en de negatieve energie begint wat op te raken, wordt de situatie wat minder gespannen. Meestal zegt één van beiden iets dat op een schuldbekentenis lijkt. Uitgeput wordt de reis vervolgd. We doen weer min of meer gewoon maar de gebeurtenis zit diep. Het moet slijten. Nu de zingeving zonder te weten wat voor zin het eigenlijk heeft. ‘Iets of iemand, onze beschermengel of de voorzienigheid heeft ons doen afslaan.’ Wat er op de oorspronkelijke weg gebeurd zou zijn, weten we niet maar het is niet voor niets dat wij afgeslagen zijn. De landschappelijke verandering is leuk en het gaat ons goed. Geen beschadigingen, beter voor de relatie, beter voor de vakantiestemming, geen verpulvering van energie, kortom, heerlijk en soms ook dankbaar. Eens na een ‘foute’ afslag, berichtte de autoradio dat er voor ons op de weg waarop wij reden, een massa carambolage had plaats gevonden. Baroech Hasjem, Geprezen zij Hij. Tja, het kan verkeren. De kern is, het gaat zoals het gaat. Alhoewel wij een vrije wil hebben, bestemt de beweging van het leven toch uiteindelijk waar wij belanden. Als ik na veel zoeken het jasje van mijn wens niet gevonden heb, terwijl ik weet dat het er is, kan ik boos zijn of ik kan zeggen dat kennelijk dit materiele stuk niet voor mij bestemd is. En als we niet in het toeval geloven kunnen we de vraag, ‘waarom’ zo beantwoorden.

Fatalistisch? Misschien maar veranderen kunnen we het niet.

Dan is er natuurlijk de grote vraag ‘waarom ben ik op deze aarde’? De filosofische vraag naar de zin ‘het’ zijn’ houdt ons al heel, heel lang bezig. Eens vroeg een ‘Getuige’ die op zaterdagochtend aan de deur kwam, ‘Wat verwacht u van G’ d’? Ik antwoordde hem, ‘Leven en geluk’. En omdat ik niet weet wie of wat de Eeuwige, B:H, is, wordt het wel wat schimmig. Dus als het gaat om mijn leven zin te geven zal ik dat zelf moeten doen. Ik hoor wel eens iemand zeggen dat hij er alles aan zal doen om in de hemel te komen maar dat betekent dat er iemand is die daar over beslist. Petrus aan de hemelpoort of zo.

Ik houd het maar ‘klein’ of misschien toch niet. Een zingevende bloemlezing:

Ik wil blij worden als ik de frisse groene blaadjes aan de bomen zie verschijnen in het voorjaar.

Ik wil geroerd worden door de verlegen openheid van de ander.

Ik wil blij worden als ik een goed glas wijn drink met een ander.

Ik wil de ander geven waarom hij of zij vraagt, als ik dat kan.

Ik wil de denkconcepten van mijn geleerde voorvaderen begrijpen.

Ik wil mijn hart openen voor andere mensen.

Ik wil trots zijn op mijn kinderen.

Ik wil schuilen in de armen van mijn vrouw.

Ik wil enige relevantie hebben in het maatschappelijke leven.

Ik wil er voor zorgen om zowel geestelijk als lichamelijk gezond te blijven.

Ik wil negatieve ervaringen om kunnen zetten in ontwikkelingsstappen.

Ik wil een goede Joodse man zijn.

Ik wil gelukkig zijn.

Dit zijn allemaal ‘doe dingen’. Als langs een bloeiend heideveld rij en ik ben met mijn gedachte bij wanneer ik mijn winterbanden op de auto moet laten monteren dan zie ik de schoonheid van de heide niet. Jammer weer een ‘heilige vonk’ gemist.

Als ik het schoolrapport van mijn zoon te zien krijg en ik praat slechts over het cijfer dat mij niet bevalt, kan ik hem niet laten zien dat ik trots op hem ben. Ik heb mijzelf niet blij gemaakt en hem ook niet.

ER is misschien toch iets wat groter is, alhoewel ik daar slechts een klein schakeltje in ben.

Het is het doorgeven van de wijsheid van mijn voorvaderen. Of het mij gelukt is weet ik nog niet.

Mijn idee was het onderwerp ‘zingeving’ zo praktisch als mogelijk te houden maar de ‘realiteit’ haalt mij in. Er zijn gebeurtenissen in een mensenleven die absoluut spiritueel zijn. Die niet lijken te passen in het dagelijkse leven omdat de heftigheid waarmee deze gebeurtenissen zich aandienen niet te ontwijken zijn, niet te verdringen zijn, niet weg te psychologiseren zijn.

Deze ervaringen zijn schokkend en vaak een explosie van emoties. Het raakt onze essentie die zich direct verbindt met de spirituele werelden. In de war en vervult begint de zoektocht naar verklaringen, naar zingeving. De aanleiding lijkt soms zelfs onbenullig. Jaren geleden, het was aan het einde van de winter en waarschijnlijk één van de eerste krokusjes ontvouwde haar bloemkelk. Ik keek er naar en stond als genageld aan de grond. Het leek alsof dit wezen zich met mij verbond, alsof het zich aan mij aanbood, zich in haar essentie liet zien. De tranen biggelde over mijn wangen.

Wat voor een verklaring is aan zo’n ervaring te geven? Het enige wat toen in mij opkwam was, dat deze kleine krokus contact met mij wilde maken en dat zij of hij mij in een onbewaakt, open moment heeft gegrepen. Levinas zou dit misschien als het ‘voorvoorspronkelijke’ benoemen maar deze ervaringen zijn zo buiten de dagelijkse orde dat er weinig zinnige woorden aan te geven zijn. Ik vermoed dat de beperking van de taal dit niet toestaat.

De vraag is waarom is er zo’n groot verlangen bij mensen om iets in deze richting te ervaren?

Ik weet het niet. Ik kan slecht zeggen dat het zo is. Niet voor niets zijn er zeer veel groepen en organisaties die proberen in deze behoefte te voorzien.

Misschien geeft de Kabbala een antwoord. En uitstapje geïnspireerd door de Tanya van Rabbi Schneur Zalman van Liadi (1745 – 1812).

Het gaat hier om twee Namen voor de Eeuwige, B:H, 'Havayah en Elokiem. Deze Namen zijn niet de echte Namen, omdat als we de echte Namen zouden gebruiken geven we daarmee een beperking aan. Een beperking die voor de Eeuwige, B:H, niet bestaat.

Naar analogie: Wij koesteren ons in de zon, zeggen we, maar we doen dat in haar zonnestralen. Als we in de zon zouden zitten dan verbranden wij direct en er blijft niets van ons over. De naam Havayah is als de zon. Het is de levenskracht die continu het leven schept. Levenskracht die in ons is. Het is onmogelijk deze immense kracht te ervaren. Ons bewustzijn is niet instaat dit Licht te verdragen. Als Mozes de berg Sinai bestijgt en hij in de nabijheid van het brandende braambos komt zegt de `Eeuwige, B:H, zijn ogen dicht te doen, te beschermen. Wij kunnen niet steeds met de handen voor de ogen lopen want lantaarnpalen zijn dichterbij dan je denkt. Het gaat hier natuurlijk om het beeld. Kennelijk is er een beschermend element die het mogelijk maakt dat wij onafhankelijk van dit Creërende Licht kunnen 'zijn', dat wil zeggen dat wij het ons bewust maken dat we 'zijn', dat we aanraakbaar zijn, dat we de ander kunnen waarnemen. Dit beschermende element is Elokiem. Elokiem, is het instrument waarmee de Eeuwige ons laat bestaan en een deel van Elokiem is Chessed, vriendelijkheid, liefde volheid. Elokiem zorgt ervoor dat wij ons het Licht niet bewust kunnen maken.

Het zou natuurlijk vreemd zijn als Hij ons laat bestaan zonder dat wij dat kunnen ervaren. Zijn liefde voor ons maakt dat Hij ons beschermt voor Zijn eigen Licht.

Nog een stapje lastiger. Wij bestaan uit Zijn Licht maar we kunnen dat niet ervaren. Zoals gezegd, vanwege ons beperkte bewustzijn. Nu terug naar de krokus. Mijn aanname is dat onze essentie dit immense verborgen Licht is. Ik zeg niet dat ik het Licht in de krokus kan zien maar wat ik waarneem is dat dit Licht er is. Het is de aanwezigheid van het Licht en niet het Licht zelf. Daarmee is de vraag, 'Wie ben ik?' ook beantwoord. Ik ben het Licht maar als ik dit ontzagwekkende gegeven zou kunnen begrijpen, mij bewust zou kunnen maken, zou ik teniet gedaan worden. Ik kan niet in de zon zijn. Ik ben al zeer gelukkig als ik zo af en toe deze 'aanwezigheid' kan ervaren, ook al is deze Zingeving, een denkconcept.